

Investeeringimise ABC

Erko Rebane
Analüütik

““When I was 5 years old, my mother always told me that happiness was the key to life. When I went to school, they asked me what I wanted to be when I grew up. I wrote down ‘happy’. They told me I didn’t understand the assignment, and I told them they didn’t understand life.”

John Lennon

Investeeringimise eesmärgid

- Raha kogumine suurema ostu tegemiseks
- Õppemaksu kogumine
- Laste tuleviku kindlustamine
- Pensionipõlve kindlustamine
- Finantspuhvri loomine
- Kapitali säilitamine
- Tuua ellu põnevust

Mis on investeerimine?

Investeering tähendab oma raha tööle panemist enda heaks.

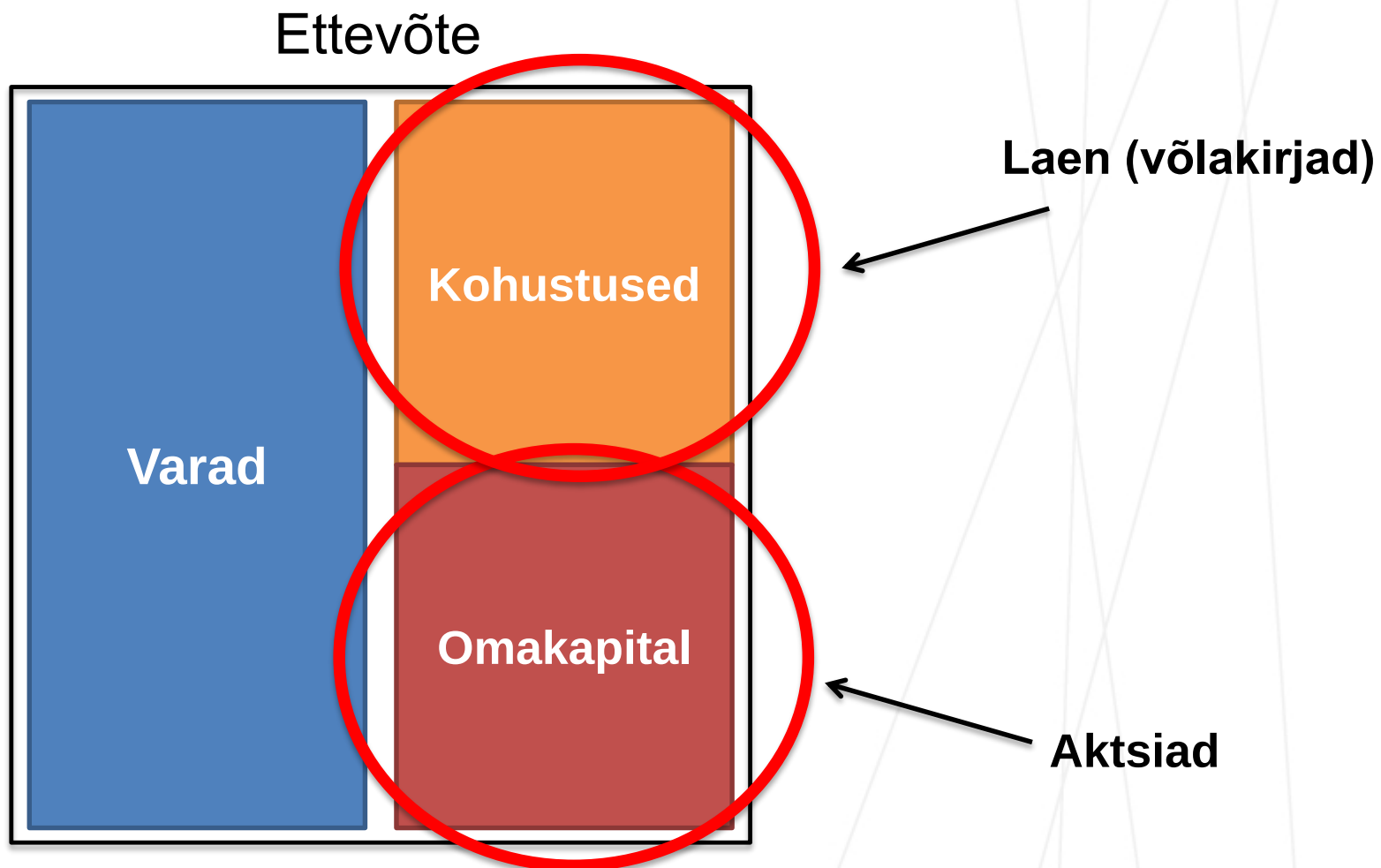
- Deposiit
- Aktsiad
- Fondid
- Võlakirjad
- Toorained (nafta, nisu, sealiha,...)
- Väärismetallid (kuld, plaatina, hõbe,...)
- Kinnisvara (REIT)
- Muu (vein, kunst, autod, margid, mündid)

Aktsiaturud

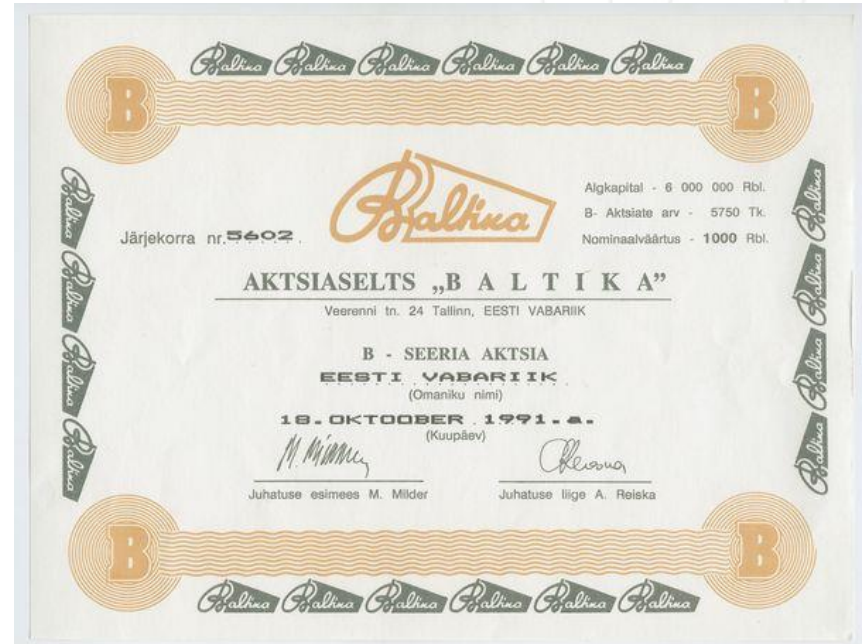
Investeeringine ettevõttesse

Mis on aktsia?

- Aktsia esindab omandiõigust
- Annab õiguse ettevõtte jaotatavale kasumile
- Annab hääleõiguse aktsionäride koosolekul
- Annab ettevõtte likvideerimisel õiguse varaosale, kuid alles pärast seda, kui laenuandjatele on võlg tasutud.

Avaliku ettevõtte aktsiaid kaubeldaks börsil, kus hinna määrab nõudluse ja pakkumise vahekord.

Osalusega investeringute võlu

Kuna osalusega investeringu puhul omatakse tükki varast, mille väärtus võib ajas muutuda, saavad investori finantseesmärgid seetõttu olla kõrged.

Selleks, et mõne ettevõtte kasvust kasu lõigata, ei pea olema firma asutaja, juht, tööline. Selleks peab olema omanik – staatus, mille annab sulle kasvõi üks aktsia.

Mis liigutab aktsiat?

Ettevõtte eesmärgiks on maksimeerida oma kasumit (uued tooted ja teenused, uutele turgudele laienemine, innovatsioon, efektiivsuse parandamine, konkurentide hoidmine selja taga /nende ülevõtmine). Mida edukam on ettevõtte nendes protsessides, seda atraktiivsem on aktsia investorite jaoks.

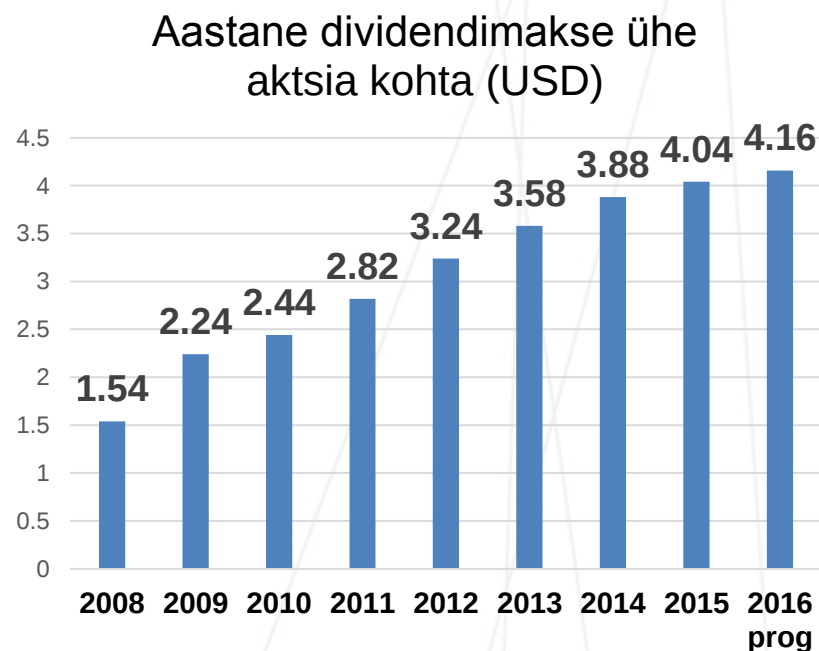
Alphabet (valge) ja Yahoo! (oranž) aktsiate tootlused (%) alates 2004.a augustist

Investori jõukus kasvab kahel viisil

Kapitalitulu (aktsia hinna muutus) + Dividenditulu (investoritele jagatud kasum)

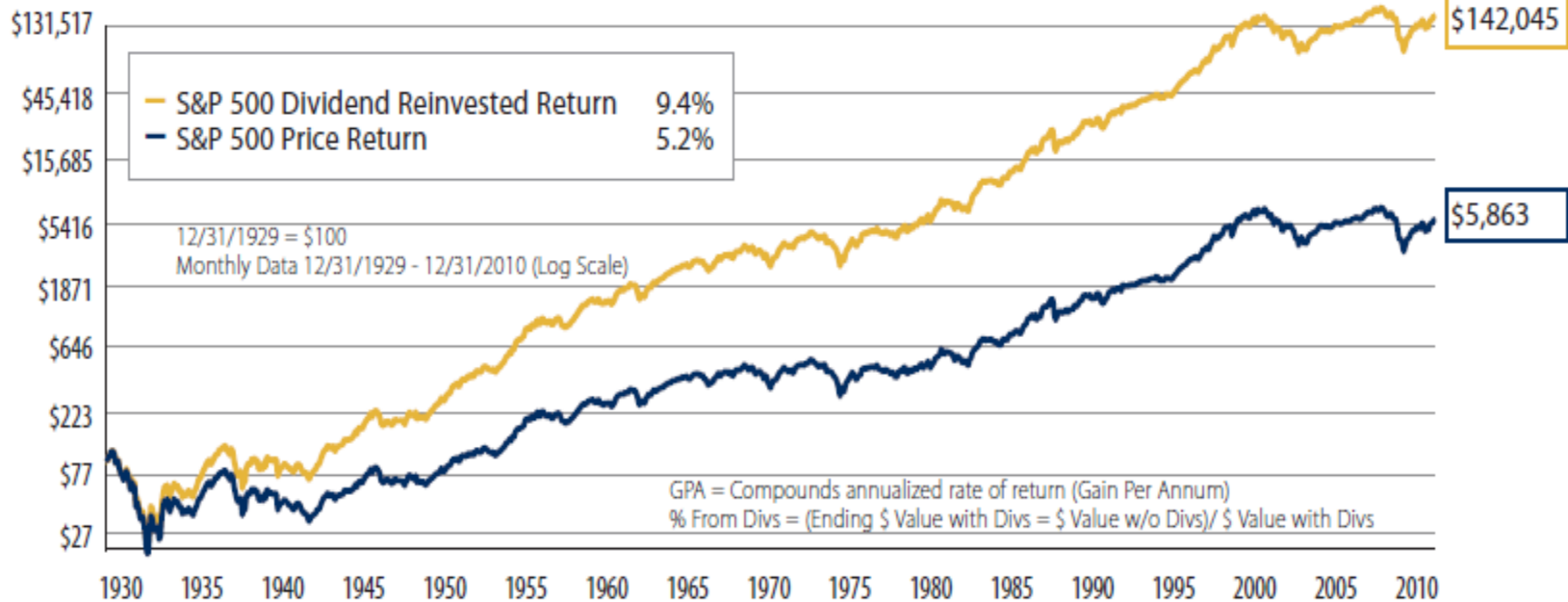
Tubakatootja Philip Morris International (PM)

Dividend on olulised, sest...

EXHIBIT 2: S&P 500 Dividend Reinvested Total Return vs. Price Return

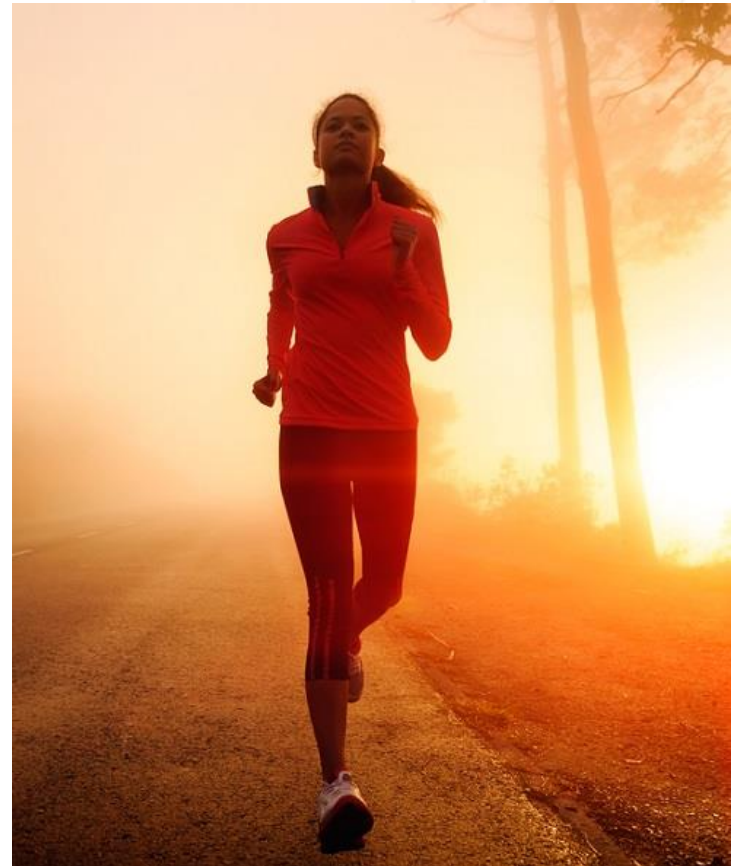
December 31, 1929 – December 31, 2010

Source: Ned Davis Research.

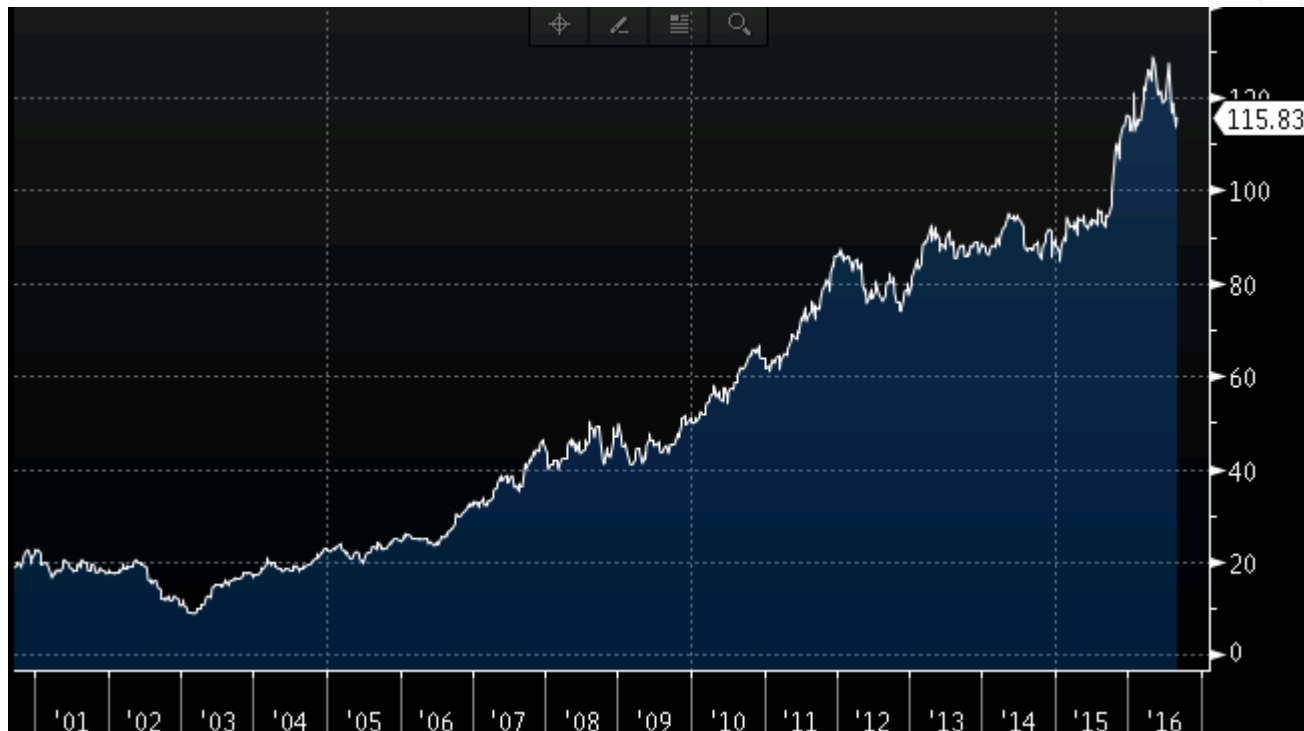
Kuidas leida investeerimiseks ettevõtteid?

- Finantsmeedia
- Analüütikute soovitusel
- Isiklikud kogemused ja vaatlused

McDonald'si strateegilised muutused aitasid leida kriisijärgselt uut kasvu

- Restoranide uus disain, täienenud menüü...vahest panid Sinagi tähele?
- Täna tuleb adresseerida juba uusi kasvuprobleeme

Kuidas üks investor „Näljamängud“ triloogiast kasu lõikas

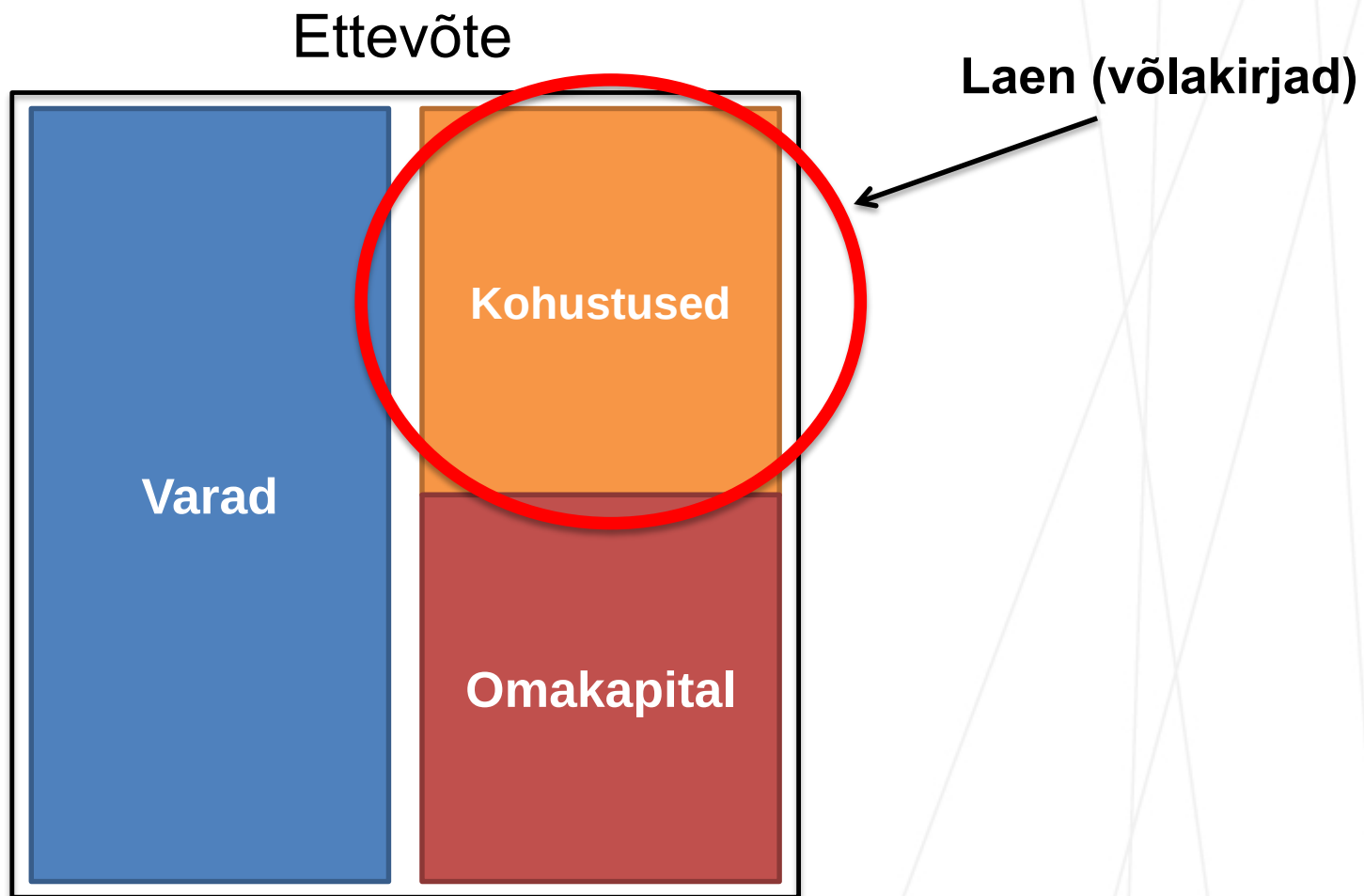
Lionsgate ostis Näljamängude linastamise õigused 2009. märtsis, mil aktsia kauples 5 dollari lähedal ja esimene raamat oli müügis olnud juba kuus kuud. Esimese „Näljamängud“ filmi reklaamikampaaniaga alustati 2011.a sügisel, selleks ajaks olid kolm raamatut juba väljas ning osutunud väga populaarseks.

Võlakirjaturud

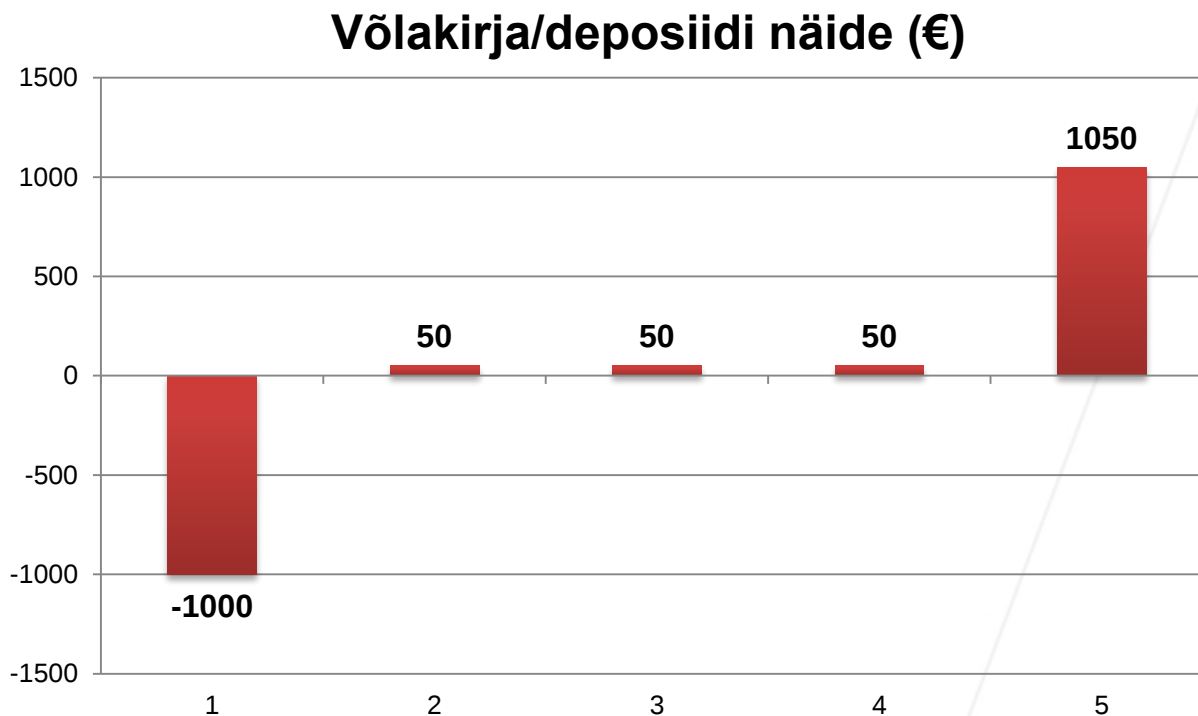

Investeeringine ettevõtte

Raha laenuks andmine

- Raha laenamine (deposiit, võlakirjad) – kindlaks määratud periood, fikseeritud intress. Turvalisem võrreldes osalusega investeringutega, kuid finantseesmärgid ei saa olla väga kõrged (tihti seotud raha kaitsmisega).

Eelista võlakirju kui...

- Soovid portfellis riske hajutada (võlakirjade hinnad liiguvad väiksemas korrelatsioonis paljude teiste varaklassidega)
- Plaanid lähiaastail teha suuremat ostu (raha kaotamise risk peaks olema väga väike, aga soov saada vahepeal deposiidist kõrgemat tootlust)
- Panna säästud regulaarset sissetulekut teenima (näit pensionil olles).

Võlakirju on erinevaid

Ka võlakirjadel on omad riskitasemed. Mida noorem firma / küsitavam tulevikuväljavaade, seda kõrgem on küll investoritele makstav intress, kuid seda rohkem kõigub ka võlakirja hind.

Microsofti 2019.a aeguv (10a) võlakirja hinnagraafik (AA+ reiting, 4,2% kupong)

Võlakirju on erinevaid

Riskitaset määravad krediidireitingud

AAA ja **AA** – kõrgekvaliteedilised võlakirjad (maksevõimetus alla 1%)

A ja **BBB** – investeerimisväärilised võlakirjad

BB ja alla selle – rämpsvõlakirjad (meelitavad kõrgema intressiga)

Nokia 2019.a aeguv (10a) võlakirja hinnagraafik (BB reiting, 6,75% kupong)

Aktsia vs võlakiri

Nokia aktsia (oranž) ja 2019.a aeguva 10a võlakirja (valge) hinna muutused alates 29. jaanuar 2009 (%).

Fondid

Kuidas vältida üksikaktsia otsimise vajadust...

Exchange traded fund (ETF) ehk börsil kaubeldav fond (tuntud ka indeksaktsiana). Fondi investeringud on mõne indeksi alusel fikseeritud, pole tarvis fondijuhti või analüütikuid – juhtimisega seotud kulud madalad.

USA finantssektori ETF (sümbol: XLF)

Iseloomult nagu fond

Kaupleb nagu aktsia

Nr	Ettevõtte	Osakaal ETF-s
1	Berkshire Hathaway	9,1%
2	JPMorgan Chase	8,0%
3	Wells Fargo	7,5%
4	Bank of America	5,3%
5	Citigroup	4,56%
6	U.S. Bacorp	2,32%
7	Goldman Sachs	2,16%

Läbi börsil kaubeldava fondi pääseb ligi toorainetele...

...kinnisvarale ja paljule muule

SPDR Dow Jones Global Real Estate ETF (RWO)

- hoiab üle 200 kinnisvarafirma aktsia 19 riigist (USA 62%)
- dividendimäär ca 3%

Traditsioonilised fondid (investeerimisotsuseid teeb fondijuht)

LHV Maailma Aktsiad Fond investeerib aktsiaturgudele üle maailma. Fondi portfelli on hajutatud nii arenenud turgude (nt Lääne-Euroopa, USA, Jaapan) kui ka arenevate turgude (nt Aasia, Lääne-Ameerika, Ida-Euroopa) vahel.

Geograafiline jaotus**

Lääne-Eur.	44.67%
Põhja-Am.	28.95%
Baltikum	12.05%
Raha	9.17%
Jaapan	5.16%

Väljalasketasu: 0%
Valitsemistasu: 2%
Tagasivõtmistasu: 1%

Portfell

Palju krahhikuulutajaid, kas ja keda uskuda?

INVESTEERIMINE

VABA TEEMA

OTSI FOORUMIST

Uus teema

Märgi kõik loetuks

1-50

51-100

101-150

151-200

...

7551-7552

PEALKIRI

BÖRSIKRAHH 2016

BÖRSIKRAHH 2015

LHV foorumis alustati
BÖRSIKRAHHI teemaga
2014.a sügisel

Kognitiivne tunnelnägemus ehk visuaalse informatsiooni kasutamine stressiolukorras (Air France 447 näide)

Krahhid ja korrektsioonid on aktsiaturul tavapärane nähtus, kuid pikaajaline trend on olnud ülespoole

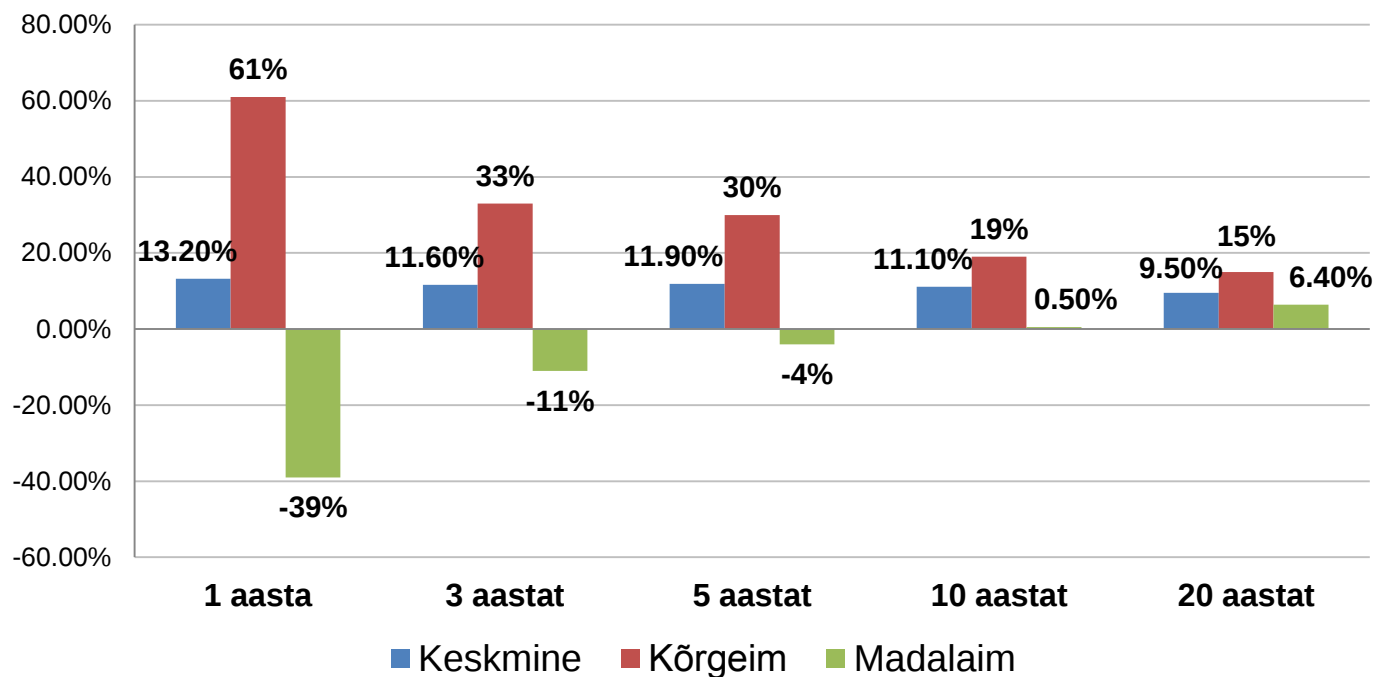
S&P 500 indeks (USA 500 suurimat firmat) logaritmilisel

1. Aeg on investori sõber

“Investeerimine peaks olema nagu värvi kuivamise või muru kasvavamise vaatamine. Kui tahad põnevust, võta 800 dollarit ning mine Las Vegasesse” (Paul Samuelson)

S&P 500 indeksi ajalooline tootlus erinevatel hoidmisperioodidel

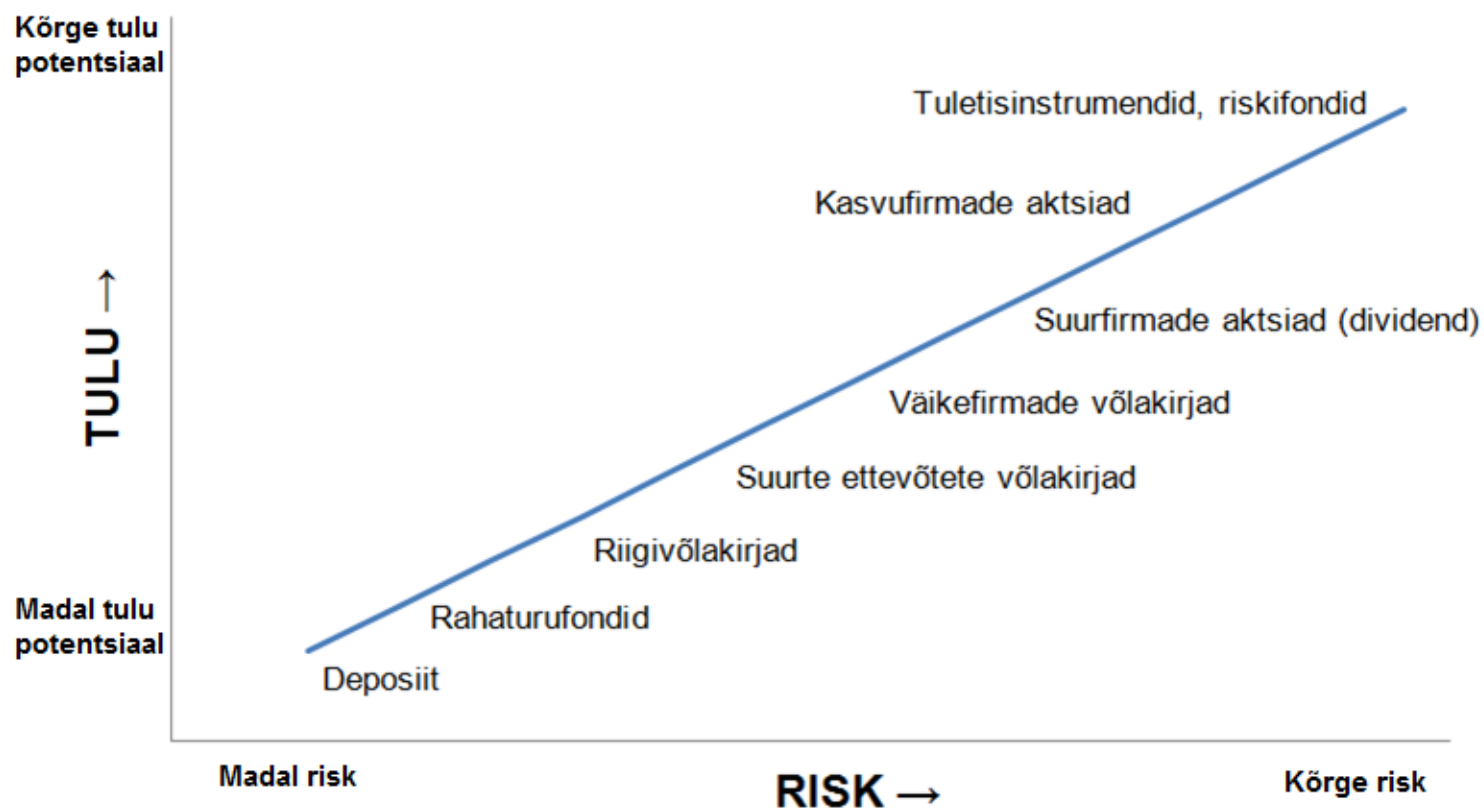

2. Ootuste ja riskide juhtimine

- Eesmärk
 - Kapitali kasvatamine vs kapitali säilitamine
- Ajahorisont
 - Kuni 1 aasta
 - Kuni 5 aastat
 - 5-10 aastat
 - Üle 10 aasta
- Kui palju aega oled valmis pühendama?
 - 24h ööpäevas ▶ näed unes aktsiaid ▶ oodatav tootlus kõrge
 - 8-16h päevas ▶ päevakaupleja ▶ oodatav tootlus kõrge
 - Paar tundi nädalas ▶ aktiivne investor ▶ üle keskmise tootlus
 - Paar korda aastas ▶ fondiinvestor ▶ keskmine tootlus

3. Gaas ei pea olema põhjas, saab ka turvalisemalt liigelda

Kuidas raha erinevate varaklasside vahel jagada?

Üks võimalik orientiir

Lähenemine	Võlakirjade osakaal (%)	Aktsiate osakaal (%)
• Konservatiivne	= vanus	= 100 - vanus
• Keskpärane	= vanus - 10	= 110 - vanus
• Agressiivne	= vanus - 20	= 120 - vanus

Näiteks: 30.a keskpärase riskitaluvusega investori portfelli:

aktsiate osakaal: $110 - 30 = 80\%$

võlakirjade osakaal: $30 - 10 = 20\%$

20a hiljem on muutunud konservatiivseks investoriks:

aktsiate osakaal: 50%,

võlakirjade osakaal 50%

4. Kuivtrenn võib päästa suurematest eksimustest

LHV virtuaalkonto imiteerib reaalselt olukorda börsidel. Hea võimalus õppida tehingute tegemise tehnilisi nüansse, jälgida milliseid tulemusi oleksid Sinu investeerimisideed andnud või koostada lihtsalt jälgimisnimekiri.

Aktsiad

SÜMBOL	KOGUS	SOETUSHIND	TURUHIND	MUUTUS	MUUTUSTÄNA	KASUM	TURUVÄÄRTUS	OSAKAAL
uus								
RNO ▼	40	16.26	75.34	363.35%	0.45%	2 363.20	3 013.60	0.15%
AAPL ▼	7294	8.30	107.73	1198.49%	0.94%	650 114.49	704 358.75	31.94%
EBAY ▼	1000	30.00	32.29	7.63%	0.53%	2 052.71	28 944.07	1.31%
MNST ▼	8000	5.29	153.86	2809.02%	-0.29%	1 065 406.51	1 103 334.53	50.03%
TOMO ▼	2000	14.49	4.35	-69.98%	0.00%	-18 178.56	7 798.49	0.35%
				1168.06%		1 701 758.35 EUR	1 847 449.44 EUR	93.46%

4. Kuivtrenn võib päästa suurematest eksimustest

Väärtpaberite ostmine ja müümine virtuaalses keskkonnas on identne tehingute tegemisega reaalsel kontol

Aktsiate ost/müük 1 → 2 → 3

Virtuaalkonto - Virtuaalkonto ▼

ost

müük

Sümbol

TAL1T

Hind [Kalkulaator - EUR/EEK](#)

Turg ☒

Limiit

Stopp

Kogus tk

300

Kehtivus

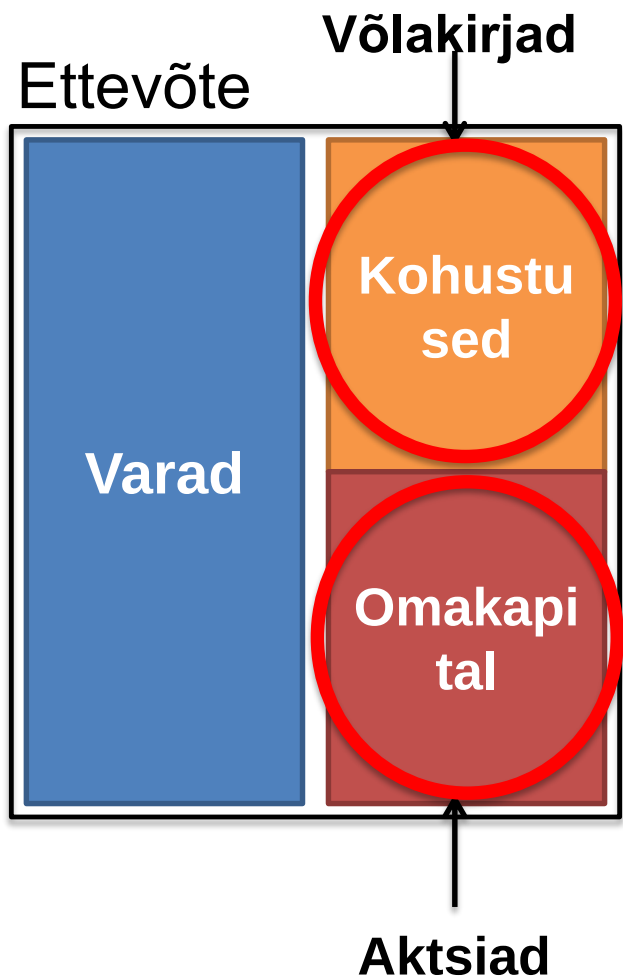
päeva lõpuni ▼

Täpsusta (börs)

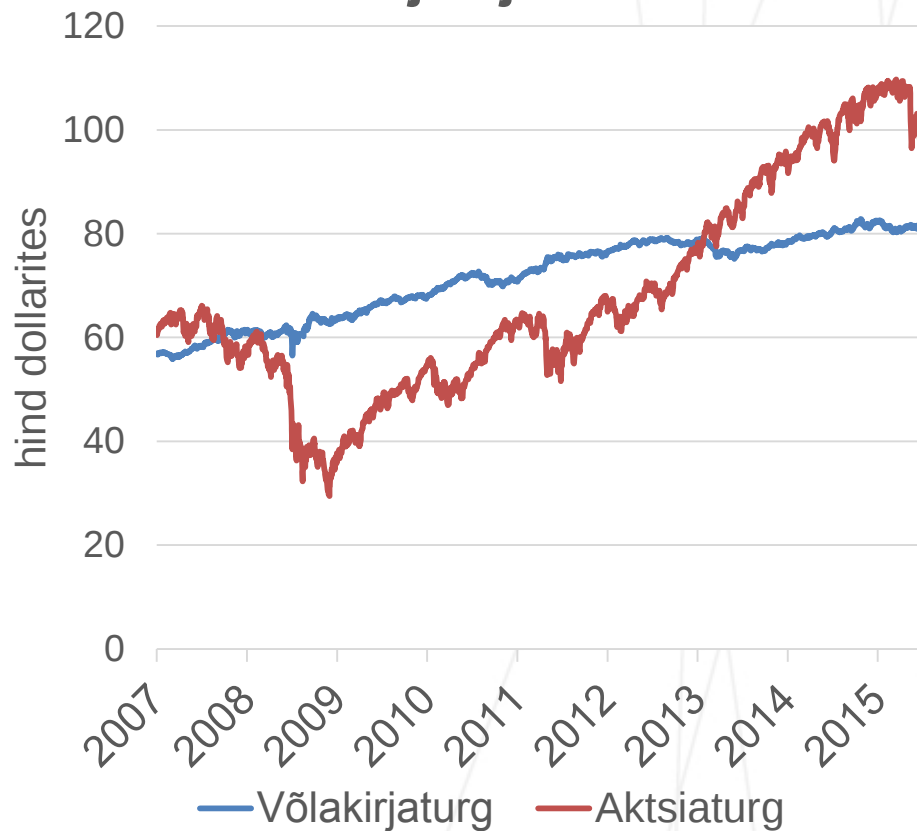
Tallinn Stock Exchange - TAL1T - Tallink Grupp ▼

Eelvaade

Kokkuvõtteks

Võlakirjad ja aktsiad

Kokkuvõtteks

Edukat raha kasvatamist soodustavad:

- Eesmärkide püstitamine
- Pikk investeerimisperiood
- Riskide hajutamine
- Eeltöö ning kuivtrenn

Aitäh! Küsimusi?

Erko Rebane
Analüütik

erko.rebane@lhv.ee

T 6 802 612

Investeerimiskooli järgmised seminarid

Tallinn, toimumiskoht LHV Tallinna kliendikontor, kell 17.30

[20.09 Kuidas alustada väikeste summadega?](#) Sander Pikkel, erandina Radissoni konverentsikeskuses 18.00

[27.09 Alustava investori infoallikad](#) Sander Pikkel

[04.10 Kuidas kaubelda USA turgudel?](#) Nelli Janson

[11.10 Kuidas investeerida Balti turgudel?](#) Joonas Joost

[18.10 Kauplemisplatvorm LHV Trader](#) Nelli Janson

[25.10 Võimaluste avardamine börsil kaubeldavate fondidega](#) Erko Rebane

[01.11 Analüüsi alused – kuidas valida aktsiaid?](#) Kristo Oidermaa

[08.11 Investeerimine pikaajalistesse trendidesse](#) Mikk Taras

Tartu, seminaride algusaeg kell 17.30

[14.09 Investeerimise ABC](#) Erko Rebane, Dorpati konverentsikeskus

[05.10 Kuidas alustada väikeste summadega?](#) Vallo Lees, Dorpati konverentsikeskus

[12.10 Kuidas investeerida Balti turgudel?](#) Joonas Joost, Kaluri 2, V korrusel

[26.10 Võimaluste avardamine börsil kaubeldavate fondidega](#), Erko Rebane, Kaluri 2, V korrusel

[02.11 Analüüsi alused – kuidas valida aktsiaid?](#) Vallo Lees, Kaluri 2, V korrusel

Investor Kohtub, toimumispaik LHV Tallinna kliendikontor, kell 17:30

[21.09 Investor Kohtub: Olympic Entertainment Group](#) Madis Jääger

[28.09 Investor Kohtub: Tallinna Vesi](#) Riina Käi

[03.11 Investor Kohtub: Harju Elekter](#) Andres Allikmäe

[09.11 Investor Kohtub: LHV Group](#) Erkki Raasuke, Erki Kilu, Mihkel Oja

Venekeelsed seminarid, toimumispaik LHV Tallinna kliendikontor, kell 17:30

[14.09 „Азбука Инвестирования“](#) Даниил Мельник

[05.10 „Как торговать на рынках акций США?“](#) Даниил Мельник

[19.10 „Торговая платформа LHV Trader“](#) Даниил Мельник